

Soan bài lớp 6: Bài học đường đời đầu tiên (siêu ngắn)

Bố cục Bài học đường đời đầu tiên (2 phần)

- Phần 1 (từ đầu đến có thể sắp đứng đầu thiên hạ rồi): Bức chân dung tự họa của Dế Mèn.
- Phần 2 (còn lại): Bài học đường đời đầu tiên.

Tóm tắt Bài học đường đời đầu tiên

Dế Mèn là con út trong một gia đình có ba anh em. Cậu sớm được mẹ cho ra ở riêng. Nhờ ăn uống điều độ và làm việc có chừng mực nên chẳng mấy chốc cậu trở thành một chàng dế thanh niên cường tráng. Dế Mèn rất tự hào về kiểu cách con nhà võ của mình. Chàng ta thường cà khịa với tất cả mọi người trong xóm, nhất là Dế Choắt, chỉ vì Dế Choắt quá ốm yếu không làm được gì. Dế Mèn đã trêu chọc chị Cốc rồi lủi vào hang sâu. Chị Cốc tưởng nhầm Dế Choắt đã trêu chọc chị nên đã mổ anh ta trọng thương. Trước lúc chết, Choắt khuyên Dế Mèn nên chừa thói hung hăng và làm gì cũng phải biết suy nghĩ. Đó là bài học đường đời đầu tiên của Dế Mèn.

I. Đọc hiểu văn bản

Câu 1 (trang 10 Ngữ Văn 6 Tập 2):

- Truyện kể bằng lời kể của chính nhân vật Dế Mèn
- Bố cục bài văn:
 - Phần 1 (Bởi tôi ăn uống có điều độcó thể sắp đứng đầu thiên hạ rồi): Bức chân dung tự họa của Dế Mèn
 - Phần 2 (còn lại): Bài học đường đời đầu tiên

Câu 2 (trang 10 Ngữ Văn 6 Tập 2):

- Các chi tiết miêu tả ngoại hình và hành động của Dế Mèn
 - Về ngoài ưa nhìn: đôi càng mẫm bóng, những cái vuốt nhọn hoắt, đôi cánh dài chấm đuôi, cả thân người là một màu bóng mỡ, soi gương được,...

- Vẻ dữ tợn hùng dũng: đầu nổi từng tảng, rất buồng, hai cái răng đen nhánh nhai ngoàm ngoạp như hai lưỡi liềm máy, sợi râu dài và uốn cong,...
- Điều bộ và hành động: ra dáng con nhà võ, co cẳng đạp phanh phách vào các ngọn cỏ,...
- Tính nết hung hăng hống hách: cậy thế bắt nạt kẻ yếu, cà khịa với mọi người trong xóm,...

⇒ Nhận xét về trình tự và cách miêu tả trong đoạn văn:

- Đoạn đầu nghiêng về việc làm nổi rõ: Dế Mèn là chàng thanh niên cường tráng
 - Đoạn sau nghiêng về hành động hống hách của Dế Mèn
- Cách khắc họa đầy thú vị đem đến cho người đọc sự bất ngờ, tò mò, tạo ấn tượng đầu cho tác phẩm

b. Những từ ngữ miêu tả hình dáng tính cách Dế Mèn trong đoạn văn

Từ ngữ	Từ có thể thay
Cường tráng	Khỏe mạnh
Mẫm bóng	Mập mạp
Cứng	Rắn
Nhọn hoắt	Sắc

Hùng dũng	Ngang tàng
Hủn hoăn	Cũn cốn

→ Nhận xét:

- Những từ thay thế không đạt hiệu quả cao về khả năng gợi hình biểu cảm, không diễn tả được chính xác sự vật trạng thái như từ ngữ mà tác giả đã dùng.
- Như vậy có thể thấy nghệ thuật sử dụng từ ngữ của tác giả vô cùng điêu luyện, cho thấy tài năng quan sát tỉ mỉ, tinh tế.

c. Nhận xét tính cách Dế Mèn: tự kiêu hung hăng, hống hách, coi cá nhân trên cả cộng đồng.

Câu 3 (trang 11 Ngữ Văn 6 Tập 2):

- Nhìn Dế Choắt bằng con mắt khinh thường giễu cợt:
 - + gọi người bạn đồng lứa là Choắt
 - + miêu tả Choắt trong cái nhìn chê bai, khinh bỉ: người dài lêu nghêu, mặt mũi ngắn ngo,...
- Nói năng bằng giọng kẻ cả, trịch thượng
 - + gọi Choắt bằng Chú mày dù cùng tuổi
 - + lên mặt dạy đời: Chú mày có lớn mà chả có khôn
- Cư xử ích kỉ lỗ mãng:
 - + mắng nhiếc khi Choắt muốn thông ngách với Dế Mèn
 - + không hề cảm thông trước sự ốm yếu của Choắt
 - + ra về phũ phàng

Câu 4 (trang 11 Ngữ Văn 6 Tập 2):

- Diễn biến tâm lí và thái độ của Dế Mèn trong việc trêu Cốc dẫn đến cái chết của Choắt

+ Nghịch ranh huyênh hoang: Sợ gì? Mày bảo tao còn sợ ai hơn tao nữa....

+ Trêu chị Cốc xong Mèn ta chui tọt và hang ung dung đắc ý , yên tâm về sự an toàn của mình

+ Khi Dế Choắt bị Cốc mổ Mèn lúc này chẳng còn vẻ anh hùng nữa: sợ hãi , im thin thít

+ Chị Cốc bay đi Mèn mới mon men bò ra thấy tình cảnh thoi thóp của Choắt, Mèn mới thấy hối hận và nhận ra cái tội ngông cuồng của mình

- Bài học đường đời đầu tiên mà Dế Mèn học được: Ở đời mà có thói hung hăng bậy bạ , có óc mà không biết nghĩ, sớm muộn rồi cũng mang vạ vào mình đấy!

Câu 5 (trang 11 Ngữ Văn 6 Tập 2):

- Hình ảnh những con vật miêu tả trong truyện rất giống với trong thực tế

- Tuy nhiên chúng được nhân cách hóa gán cho các đặc điểm của con người chẳng hạn như các hành động trịnh trọng và khoan thai đưa chân vuốt râu, hối lỗi ân hận trước cái chết của Dế Choắt của Dế Mèn

- Các tác phẩm về loài vật có cách viết tương tự: Con hổ có nghĩa, Truyện lục súc tranh công , Đeo nhạc cho mèo,...

II. Luyện tập

Đoạn văn tham khảo

Vậy là Dế Choắt đã ra đi vì trò đùa ngốc nghếch của tôi. Tôi hối hận và đau xót vô cùng. Nghĩ tới những lời của Dế Choắt lúc lâm chung tôi càng thấy thấm thía sự tai hại của thói ngông cuồng, hống hách. Tôi biết mình phải sửa ngay cái thói xấu xa này đi nếu không sẽ tự hại chính mình. Hôm nay mạng của tôi là do anh Choắt đổi lại. Lời khuyên của Dế Choắt là lời nhắc nhở bản

thân tôi phải sống cho thật tử tế. Đó cũng là lời tạ tội mà tôi muốn gửi tới người bạn, người thầy của tôi- Dế Choắt.

Tham khảo các bài soạn lớp 6 khác:

<https://vndoc.com/soan-van-lop-6>